

Prekenverkstedet

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

1. søndag i advent – 28. november 2021

Prekentekest: Matt 21,10-17

Lesetekst I: Jes 12,1-6

Lesetekst II: Åp 3,19-22

Herren kommer!

Vårt ord advent, kommer av det latinske *adventus Domini*, på norsk: *Herrens komme*. Det passer således bra at den første søndagen i advent har en tekst som står i sammenheng med Jesu inntog i Jerusalem. For det skjer her en dreining i Jesu holdning til sin offentlige rolle.

Frem til nå har han mange ganger bedt folk om å holde stille med hva de har opplevd og forstått av hvem han er (se for eksempel Matt 9, 30 og 17, 9). Men når han nå kommer inn i Jerusalem lar han seg hylle av folkets tilrop om Davidssønnen som kommer.

Jesus blir fulgt av en flokk som virkelig lager feststemning, nå er det ikke lenger lenger tid for å tie! Vi leser at det nå blir uro i byen, og vi må anta at det er de fastboende i Jerusalem, samt de som er kommet for å tilbe i høytiden som stiller spørsmålet: «Hvem er dette?» Og mengden som er i følge med Jesus svarer: «Det er profeten Jesus fra Nasaret i Galilea.»

Inntoget har så langt hatt tydelige messianske overtoner, og det er ikke noe i dette svaret som trenger å stå i kontrast til det. At Messias også skulle være en profet var ikke en uvanlig oppfatning.

Tempelet renses

Denne scenen finner sted i den ytre forgård, også kjent som hedningenes forgård, hvor det var tillatt en utstrakt handelsvirksomhet. Denne hadde sin logiske begrunnelse i å lette situasjonen for de tilreisende tilbedere som skulle tilbe og ofre. Der fikk man kjøpt offergaver, ikke minst duer, som var den fattiges mest alminnelige offer (3. Mos 5,7)

Pengegaver kunne også gis, men det var ikke tillatt med hedensk mynt (så som den romerske), og det fantes derfor boder hvor man kunne veksle til seg gangbar valuta.

Enhver som har opplevd et marked i Østen kan levende forestille seg den støy og larm dette ble omgitt med, med pågående handelsmenn, som i tillegg hadde anledning til å tjene gode penger grunnet den store tilstrømningen av mennesker til høytiden.

Det er et bilde av Guds brennende nidkjærhet vi får se gjennom Jesu første handlinger i tempelet. Hans oppførsel er full av affekt; han velter bord og jager mennesker. Og begrunnelsen henter han fra profetene: Tempelet skal være et bønnens hus (Jes 56,7), men de har gjort det til en røverhule (Jer 7,11)

Med dette menes ikke at handelsstanden i seg selv gjør det til en røverhule, selv om det nok kan sies at å drive slik virksomhet svekker den verdighet et bønnens sted skal ha. Men det som er sakens kjerne er at dette skulle være et sted for tilbedelse, for å tre frem for Gud i erkjennelse av sin synd, i bot og omvendelse. Men røverhulen er jo i kontrast den ubotferdige røverens skjulested. Det var ikke så farlig, man hadde jo tempelet – som om dets murer liksom kunne være et skjulested for det ugudelige liv.

Helbredelse og lovsang

Overprestene hadde altså tillatt denne handelsvirksomhet, det var jo nødvendig for at hjulene skulle gå rundt i tempelets religiøse praksis. Men når Jesus helbreder i tempelet, og barna synger han pris – da går det for langt!

Jesu undergjerninger er å forstå som tegn på at Guds rike er nær. For dem som kommer til tro på Jesus er de til overbevisning og bekreftelse, men for vantroen bringer de forherdelse. Overprestene og de skriftlærde vil ikke ha noe av dette, og lovsangen fra barnas munn blir nok en blasfemisk stein til byrden for deres vantro.

«Hosianna, Davids sønn!» var det samme som folkemengden hadde ropt da inntoget i byen hadde kommet. Det er ikke sikkert det var der barna hadde fått sin inspirasjon, dette uttrykket stammer fra det liturgiske «Hallel», hentet fra Salme 113-118, som ble brukt ved de store festene; bl.a. slaktingen av påskelammet, til pinse og ved løvhyttefesten. Dette liturgiske uttrykket var således gått inn i folkespråket som et hyllingsrop – sannsynligvis også kjent av barna.

Da overprestene og de skriftlærde spør Jesus om han hører hva de sier, ligger det en undertone av at dette må vel også han skjønne er upassende. Men Jesus hører godt hva de sier, og som fortolkningsramme henter han inn Salme 8. Han resiterer Septuaginta, som fokuserer på lovsangen Gud har latt strømme fra barnas munn, mens det i vår oversettelse, som følger den hebraiske teksten, tales om et vern.

Meningen er uansett lik; Jesus påberoper seg Salme 8 som forklaring på det barna sier, det er Gud som har lagt dette rop i deres munn. I møte med den snusfornuftige vantro som ikke anerkjenner Guds rikes komme ved Jesus, reises det opp et vitnesbyrd fra de umyndige små.

Advent og forberedelse

Adventstiden er for de fleste nordmenn langt på vei blitt en «jul på forskudd». Man kan gjerne gå med på at det er en forberedelsestid i den forstand at man pynter til jul, tenner lys og gjør det koselig. Her er det viktig å ikke bukke under for konformiteten; advent handler om en helt annen forberedelse enn dette!

Den liturgiske fargen for advent setter oss på sporet; fiolett. Det er fargen for bot og omvendelse. Hvis advent betyr «Herrens komme» kan det være nyttig å spørre; hva hvis Jesus kom i dag? Hva hvis han kom til mitt liv, eller til min kirke? Var det noe der han ville veltet om på, og jaget ut?

Advent er alvorlig, det er Herrens brennende nidkjerhet som melder sin ankomst. Derfor er det ogsaa en anledning for opprydning. Møter jeg Gud i tilbedelse og bekjennelse? Lever jeg mitt liv åpent i hans lys? Eller lager jeg meg en røvehule hvor jeg unndrar meg hans kall til omvendelse?

Men advent er ogsaa dette; det er den nådige Herre som kommer. Han som helbreder, og har omsorg for både kropp, sjel og ånd. Han som tar imot lovsang fra alle oss som er umyndige små. Han har brakt Guds rike nær, og en dag skal det virkeligjøres fullt ut blant oss. Derfor skal vi ogsaa få gå adventstiden i møte med glede og forventning, og stemme i med alle de hellige: «Amen. Kom, Herre Jesus!»

Peter R. Johansen

Prest i Granly menighet, DELK

peter.johansen@delk.no